

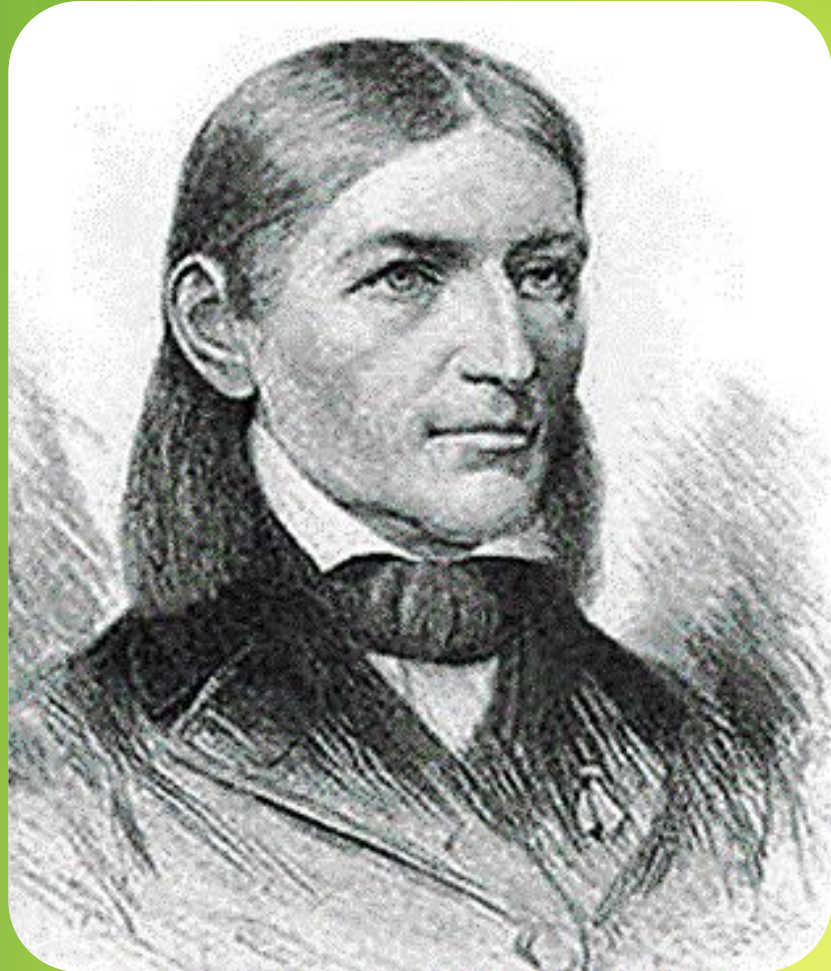

Пайдалану ойын жиынтығы "Ф. Фребельдің Сыйлықтары" білім беру қызметінде.

Тәрбиеші: Мәлібек Ы.Қ

Комплект методических пособий по работе
с игровым набором «Дары Фрëбеля»

Фридрих Вильгельм Август
Фребель - неміс педагогы,
Мектепке дейінгі тәрбие теоретигі,
Пестолоццидің шәкірті, балалар гүл
болып, оларды "жақсы бағбандар"
тәрбиелеуі керек деген тұжырымға
келді.

"Балабақша" ұғымын жасаушы.

*«Ойын –бұл бала емес,
баланың дамуының ең
жоғары деңгейі»*

Фридрих Фрөбель

19 ғасырдағы неміс мұғалімі 'балабақша" терминін ойлап тауып қана қоймай, сонымен бірге мектеп жасына дейінгі балалармен жұмыс жасау қажеттілігіне қоғамның назарын

'Балабақша" терминінде Фребель баланың түсінігін өзінің туа біткен табиғатын сақтай отырып, мұқият өсіру керек гүл ретінде енгізді ('балалар-өмірдің гүлдері!»)»

Фребель деп аталатын ерте даму жүйесін ойлап тапты. Кейіннен оның атын алған "алты сыйлық". Жүйенің өзегі Фребель баланың тілі деп атаған ойын болды, ол "оның жүрегінде жатыр, басы бос емес, қолдары мен аяқтары не қалайды" деген түсінік берді.

Фребель өзінің дидактикалық материалын жасады (яғни, мектеп жасына дейінгі балаларға арналған "оқыту" материалы) – мектеп жасына дейінгі балаларға арналған әлемдегі алғашқы дидактикалық материал.

Сондай-ақ Ф. Фребель саусақ ойындарын ұсынды және енгізді (1844 жылы).

Сонымен қатар, ол балаларға арналған алғашқы мозаиканы ойлап тапқан, сонымен қатар біз білетін көптеген басқа балалар дамыту ойындарын ойлап тапқан.

Мысалы, ол керамикадан, әйнектен және ағаштан түрлі түсті моншақтарды орап алу өте пайдалы деп санады.

Бірінші сыйлық:

Жіптегі тоқыма шарлары

Қолайлы жас: 3 айдан 4 жасқа дейін.

Ойынның мақсаты: түстермен танысу; басқа форманы түсіну; кеңістіктік ойлауды дамыту; ұсақ моториканы дамыту.

Фридрих жұмсақ доп баланың нәзік тұтқасы үшін ең ыңғайлы зат екенін түсіндірді. Дамымаған саусақтар әлі де текшелер сияқты қатты бұрыштық заттарды ұстай алмайды, сондықтан осы мақсатта жүннен жасалған шарларды қолданған дұрыс.

ДАРЫ ФРЕБЕЛЯ

Екінші сыйлық

Негізгі денелер: *текше, цилиндр және шар*

Жасы: 2 жастан бастап.

Ойынның мақсаты: заттардың формалары мен қасиеттерінің зерттеу дағдыларын дамыту.

Текше-шаршы және тұрақты, бұл тыныштықтың белгісі. Оны қай жаққа қойсаңыз да, ол өз орнында қалады. Доп дөңгелек және қозғалыс символы болып саналады. Оны тегіс жерге қалай орнатсаңыз да, ол орнында қалмайды. Цилиндр текшені де, допты да біріктіреді. Ол тұрақты болуы мүмкін, бірақ ол да жүре алады.

ФРЕБЕЛЬ Сыйлары

Үшінші Сый

Кубтан кубиктер (8 текшеге бөлінген текше)

Жасы: 3 жастан.

Ойын мақсаты: бүтінді және бөлікті түсіну ("күрделі бірлік");
шығармашылық қабілеттерін дамыту;
үйлестіруді дамыту; симметрияны түсіну

Осы текшені үйреніп, бала әр пән бір-бірін құрайтын әртүрлі бөліктерден тұруы мүмкін екенін біледі. Ол әртүрлі формаларды сынап көреді, шығармашылық қабілеттерін дамытады, кішкентай бөліктерден үлкен заттарды жинауды үйренеді. Бұл баланың өміріндегі алғашқы геометриялық дизайнер.

Төртінші сыйлық

Куб бірі білеулерді (8 текшеге бөлінген текше)

Жасы: 3 жастан

Цель игры: развитие пространственного мышления;
понимание взаимоотношений между различными частями целого;
развитие зрительно-моторной координации.

Этот дар дополняет другой куб. Вместе они значительно расширяют возможности ребенка для строительства новых фигур. Но этот — чуть сложнее, у его частей другая форма. Объединяя детали обоих кубов, ребенок может составлять фигуры с пустыми пространствами, лучше усваивать геометрию предметов.

Бесінші сыйлық

Текшелер мен призмалар (27-ге бөлінген текше

кішкентай текшелер, олардың 9-ы бөлінген неғұрлым ұсақ құрайтын)

Жасы: 4 жастан бастап

Ойын мақсаты: квадрат және үшбұрыш ұғымдарымен танысу; көлемдік формалармен танысу (текше және үшбұрышты призма); қиялдың дамуы; көру-мотор координациясының дамуы.

Осы текшемен айналыса отырып, бала неғұрлым күрделі тапсырмаларды үйренеді - соның арқасында кеңістіктік ойлау және қолдың моторикасы дамиды. Әр түрлі текшелер қиялға орын береді, әр түрлі мөлшердегі текшелерден күрделі фигураларды жинауға болады. Бала шығармашылық Дағдылар мен қиялды жақсырақ қолданады.

Алтыншы сыйлық

Текшелер, бағандар және кірпіштер

(27 текшеге бөлінген текше, олардың көпшілігі бөлінген басқа фигуралар)

Жасы: 4 жастан

Ойын мақсаты: жартылай цилиндр ұғымдарымен танысу; кеңістіктік ойлауды дамыту; қиялды дамыту.

Бірге 4 жиынтығы қарапайым геометриялық фигуралардан тұратын үлкен және күрделі дизайнерден тұрады.

Осы 6 сыйлықтан басқа, Фребель басқа да түрлі ойындарды ұсынды, атап айтқанда

Жетінші сыйлық

Түрлі-түсті фигуралар

Мақсаты: абстракцияны көрсетеді, баланы сурет с
дайындайды.

Бұл сыйлықпен бала::

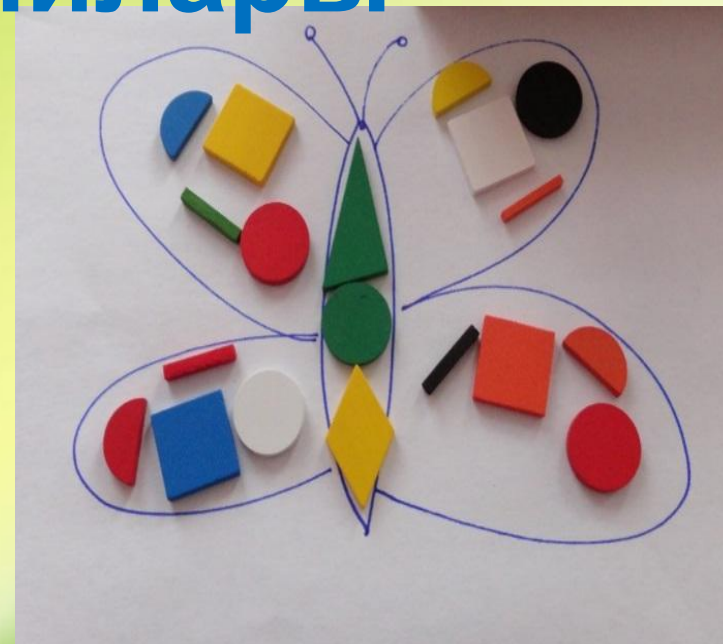
- ❖ Әр түрлі жазықтық геометриялық фигураларды зерттейді;*
- ❖ Қолдың ұсақ моторикасын жаттықтырады, көру-мотор үйлесімділігін дамытады;*
- ❖ Сөйлеу қабілеті мен ойын әрекетін дамытады.*

ФРЕБЕЛЯ сыйлары

ФРЕБЕЛЬ сыйлары

Сегізінші сыйлық

Таяқшалар

Мақсаты: сызықты көрсетеді және енгізеді
ұзындық ұғымы.

Осы сыйлықтың арқасында бала:

- ❖ *Пішіндерді түсі, пішіні, саны мен өлшемі бойынша сұрыптайды және ұйымдастырады;*
- ❖ *Шотта оқиды;*
- ❖ *Қарапайым математикалық әрекеттерді орындайды (қосу және азайту).*

Оныншы сыйлық

Сақиналар мен жартылай сақиналар

Мақсаты: қисық идеясын білдіреді

Бұл сыйлықпен бала:

- ❖ *Қолдың ұсақ моторикасын жаттықтырады, көру-мотор үйлесімділігін дамытады;*
- ❖ *Шығармашылық қабілеттерін дамытады - түрлі өрнектер мен суреттер жасайды;*
- ❖ *Қолды сурет салуға және жазуға дайындайды.*

Оныншы сыйлық

Фишкалар

Мақсаты: СЫЗЫҚ құрайтынын көрсететін нүктелер.

Осы сыйлықтың арқасында бала:

- ❖ Тері тесігін түсі мен пішінінің пішіндерін сұрыптауы және реттейді;*
- ❖ Шотта оқиды-фишкаларды есеп материалы ретінде пайдаланады;*
- ❖ Ойын қызметін дамытады.*

Он бірінші сыйлық

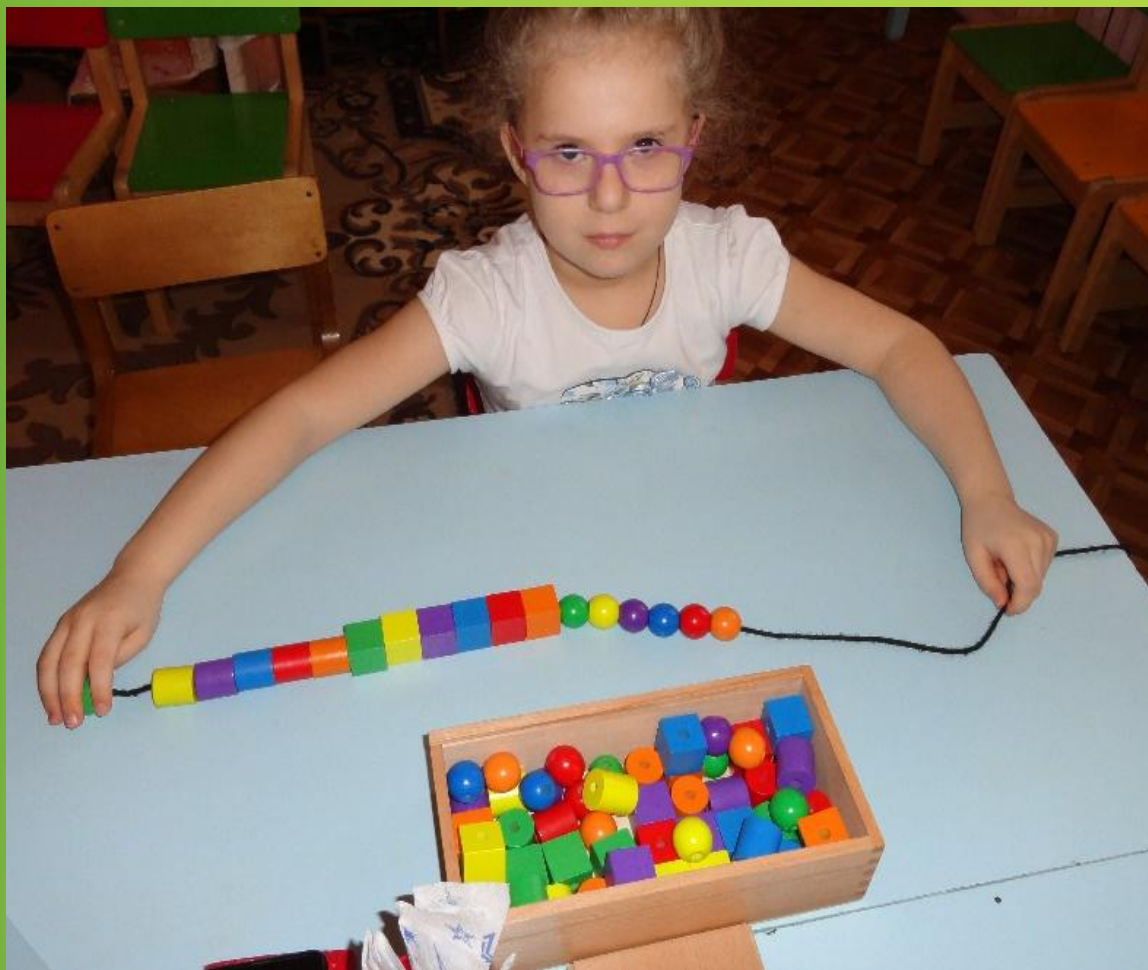
Түсті денелер

Осы сыйлықтың арқасында бала:

- ❖ Сенсорлық дағдыларды дамытады;*
- ❖ Әр түрлі геометриялық пішіндерді зерттейді;*
- ❖ Үлгі бойынша тапсырмаларды жіктеу, сұрыптау, салыстыру, орындау қабілеттерін дамытады.*

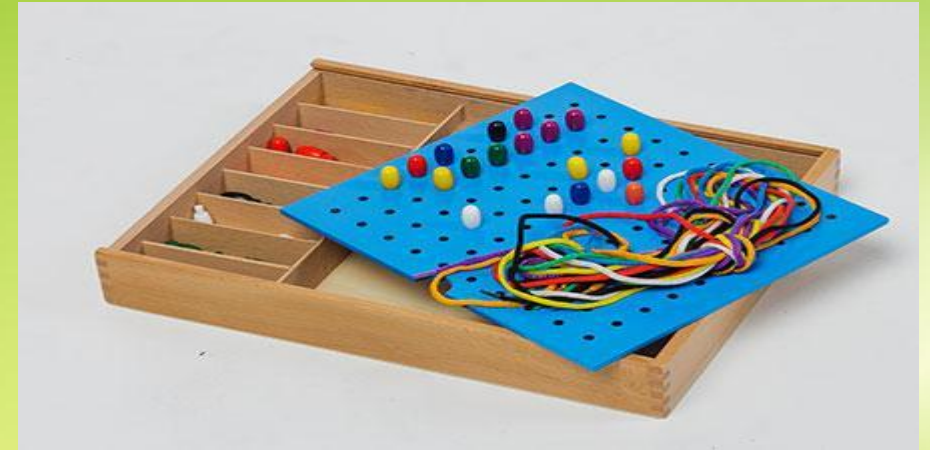
ФРЕБЕЛЬ СЫЙЛАРЫ

Он екінші сыйлық

Мозаика, жіппен баулау

Осы сыйлықтың арқасында бала:

- ❖ Пішіндер мен түстердің үйлесімін зерттейді;*
- ❖ Қолды сурет салуға дайындайды;*
- ❖ Сенсорлық дағдыларды, өз бетінше немесе берілген үлгі бойынша әрекет ету қабілетін дамытады.*

Он үшінші сыйлық

Мұнаралар

Осы сыйлықтың арқасында бала:

- ❖ Геометриялық фигуралардың атауларын бекітеді;*
- ❖ Сөйлеу қабілеті мен ойын әрекетін дамытады;*
- ❖ Қолдың ұсақ моторикасын дамы*

Он төртінші сыйлық

Аркалар мен сандар

Осы сыйлықтың арқасында бала:

- ❖ Дайындайды қолын хатқа;*
- ❖ Баланың тәуелсіз ойын іс-әрекетінде сөйлеу қабілеттерін дамытады;*
- ❖ Сенсорлық дағдыларды дамытады.*

Олардың мақсатына сүйене отырып, ерте кезеңде балалардың жалпы дамуының бірнеше нақты тұжырымдамаларын анықтауға болады.

Шығармашылық тұжырымдамасы

Негізгі мақсат-балалардың материалдармен жұмыс істеу процесіне табиғи түрде араласып, әртүрлі комбинациялардың дағдыларын игеруі. .

Тұжырымдамасы баламалылығы

Тақырыпқа қатысты жауаптың маңызды құрамдас бөлігі сыртқы көрінетін өзгерістердің әсерінсіз оның сипаттамаларын түсіну болып табылады. Фребель материалдары бұл тұжырымдаманы нақты әрекет арқылы дамыта алады.

Логикалық қабілеттер туралы түсінік

Қабілеттер мен қорытынды жасау қабілеті дамудың бастапқы кезеңдерінде қалыптасуы керек. Фребель материалдары балаларға бұл қабілетті іс жүзінде дамытуға көмектеседі.

Ережелер мен тәртіп тұжырымдамасы.

Қораптардан материалдарды алып, оларды қайтадан алып тастағанда, балалар ұйымдастыруға және тәртіпке үйренеді. Сонымен қатар, барлық формаларды көрсету балалардан симметрия ережелеріне назар аударуды талап етеді.

Тұжырымдамасы пішіндері

Балалар текше мен ромбтың пішіндерімен танысқаннан кейін, оларды бір-біріне айналдыруға болатын формаларды түсіну оңайырақ болады (мысалы, екі шаршыдан тіктөртбұрышты бүктеуге болады), сонымен қатар олардың жалпы ауданы қандай болады.

Әлеуметтік және коммуникативтік қабілеттерді дамыту

Оқу материалдары балаларға бөліктің және бүтіннің, даралықтың және өзара әрекеттестіктің мағынасын түсінуге көмектеседі-демек, болашақта балалар қоғамның ережелері мен заңдарын жақсы түсінеді.

Фребельдің негізгі әдісі-ойын. Бір кездері ол ойын барысында баланың неғұрлым толық жүзеге асырылып, дамитынын алғашқылардың бірі болып түсінді.

«Тәрбиенің мақсаты-ерте жастан бастап балаларды қоғамдағы белгілі бір жерге дайындау немесе оларды мамандыққа үйрету емес, әр баланың дамыған тұлға болуына мүмкіндік беру.»

Ф. Фрөбель